

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De tractu Filij Dei. Cap. XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

rationem in creaturis, aut saltem oblatam gratanter accipit, vel ad minus non respuit, sicut Propheta Dauid, qui ait: *Renuit consolari anima mea.* &c. Et hac est vna causa potissima, cur tam pauci ad veram perfectionem perueniunt. Qui tamen hanc interiorum amoris sensationem humiliter susceperit, prudenter expenderit, & larga prodigalitate in laudem & honorem Dei consumpserit, multum per omnem modum vitam suam adornaret, tam exteriorum, quam interiorum tam inferiorum hominis partem, quam superiorum. Nec alias plenè Deum diligere poterit *ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, & ex totis viribus:* nili per istam sensationem corpus & animam, ac omnes vires summum agentem. Facit enim hominem multum spiritualem, tenendo eum erectum stantem in ignea flamma deuotionis, & amoris coram presentia diuinæ maiestatis, laudantem Deum, & amantem *ex toto corde, & anima, & mente, & spiritu, totisq; viribus* secundum modum & possibilitatem viatoris.

Deut. 6.
Math. 22.
Marc. 12.
Lucæ 10.

De tractu Filij Dei. Cap. XX.

Quemadmodum Spiritus sanctus solita bonitate virtutem attrahit amatiuam, obijciens illi dulcissimum obiectum infinitæ bonitatis & amoris in Trinitate personarum sibi appropriatum: sic & Filius ad se intellectiuam virtutem attrahit, eidem obiecto quodam incomprehensibili demonstrans perfectam imaginem diuinæ perfectionis, qui est ipsemet Filius Dei, proutinus exiges ab anima, vt sese per donum sapientiæ penitus assimilare conetur, dicens illud Exodi: *Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi monstratum est in monte,* id est, in eleuatione intellectiuæ virtutis. Vnde Christus ait ad discipulos suos: *Estote perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Nec tam Patrem ostendere voluit, præterquam in sua perfecta imagine, hoc est, in semetipso. Vnde Philippo petenti: *Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis,* concito respondit: *Tanto tempore vobiscum sum, & non cognouistis me?* scilicet secundum diuinitatem per fidem, quæ diuinitas in eius operibus relucebat. *Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum.* Et *ne- mo venit ad Patrem, scilicet videndum, nisi per me.* Quia incomprehensibilis illa diuina essentia fruibiliber aspici non potest, nisi per lucem, quæ Christus est. De quo Iohannes ait: *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem.* Hinc etiã Christus se dicit *ostium,* per quod nos intrare oporteat. Et hoc non solum secundum humanitatem, sed etiã secundum diuinitatem. At verò, cum Pater origo sit & principium omnium creaturarum,

Exod. 25.
Heb. 8.

Math. 5.

Iohan. 14.

Iohan. 1.
Iohan. 10.

utpote qui cunctas creavit per Filium, ideo omnes creaturæ intellectu-
ales, rationales, aliæque vniuersæ, ad Patrem velut originem & cau-
sam primam inclinantur, illique naturaliter assimilari & vniri desi-
derant secundum vniuscuiusque capacitatem & aptitudinem. Hinc
omnes appetitu naturali cum Philippo clamare non cessant: *Domi-
ne, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.* Veruntamen Pater omnibus
creaturis rationabilibus secundum earum rationalem intellectum, est
magis inaccessibilis, quam Filius & Spiritus sanctus: quia principium
est & origo omnium aliarum personarum, non habens ipse principi-
um vel originem. Nec ab aliquo mittitur aut datur hominibus per
gratiam & dona: sed mittit & spirat Filium & Spiritum sanctum, id
est, sapientiam & amorem, ad eum cognoscendum & amandum. Hinc
ad Patrem loquens Sapiens, ait: *Sensum autem tuum quis sciet, id est,*
*quis habebit notitiam tui, nisi tu dederis sapientiam, & miseris Spiri-
tum sanctum tuum de altissimis?* Sapientia itaque Patris, est Verbum
eius, quo ad se & omnia perfecte loquitur. Nam hoc Verbum est ob-
iectum intellectus sui, in quo solo sese plenissime cognoscit & intelli-
git: quia nullus intellectus intellectualiter intelligere potest seipsum
vel aliquid aliud sine obiecto intellectuali. Pater igitur ex natura sua,
est quædam æterna diuina intelligentia, seipsam sine intermissione
secundum essentia suæ & naturæ totalitatem perfecte intelligens: quod
vtique fieri necessarium est in obiecto quodam deiformi secundum
suam totalitatem paternæ naturæ perfectissime simulanti, propter quâ
similitudine dicitur imago Patris. Sed quoniam obiectum est intel-
ligentiæ paternalis, ideo dicitur esse Verbum, Patris: quia sicut os cor-
porale hominis humanam habet locutionem & verbum, sicut etiam in-
telligentia suam habet loquelam, hoc est, actualem suam intelligenti-
am, & suum actuale internum obiectum, est eius verbum. Et hoc veri-
ficatur in omni intelligentia tam humana, quàm Angelica ac diuina. Sed
quoniam intelligentia paternalis, est ipsamet natura diuina secundum po-
torem suam nobilitatem, ideo paternalis intelligentia, qua scilicet in
obiecto suo perfecto & deiformi seipsum intelligit, quædam est opera-
tio diuinæ naturæ: quare non immerito obiectum illud paternale Fi-
lius Patris dicitur: quia sicut in viuifitate naturæ pater terrenus filij
sui principium est & origo, sicut etiam intelligentia diuina paternæ naturæ,
principium est & origo illius obiecti, in quo sese intelligit. Cæterum, ob-
iectum illud intellectui paterno coæternum est, eo quod Pater æternus nū-
quam

quam esse poterit sine intellectuali agnitione & intelligentia sui ipsius. Deniq; obiectum illud per omnem modum est æquale Patri: aliàs enim nequaquam sese Pater perfecte cognosceret in obiecto. Nec solùm obiectum illud, est de eadem natura qua & Pater, id est, qua & diuina intelligentia, sed est eadem natura: quoniam illud obiectum deiforme paternalis intelligentiæ, semper introspiciens est & immanens in intelligentia paternali, per fecunditatem intellectiue naturæ Dei: ac semper actualiter intelligens est per continuum, æternum, actualem intellectum paternalis intelligentiæ: quæ scilicet intelligentia est eadem & vna natura cum illa, quam inspicit vel intelligit, quoniam in Deo tantum vna est simplicissima natura. Nunc autem inspicens est naturam & essentiam Patris, eò quòd in Patre nihil est, quàm eius essentia & natura. Et ideo eandem Patris essentiam & naturam plenissimè intelligit.

Præterea, deiforme obiectum intelligentiæ paternæ, semper est Filius. antestans in quadam alteritate, sicuti paternæ perfectionis imago quædam perfectissima: & sicuti prolatum intelligentiæ paternæ Verbum, & Filius, fructusque fecunditatis paternæ naturæ. Quæ nimirum alteritas personalitatem causat Filij, subsistentis in eadem diuina natura, in qua & Patris persona subsistit. Ex quo concluditur, quòd Filius in omni perfectione diuina perfectus Deus est sicut, & Pater, licet fecunditatem paternitatis non attingit. Nam Filius est à Patre, sicut imago viuida à suo exemplari: sicut intellectuale verbum ab intelligentia paternæ sine intermissione prolatum: & sicut æternus fructus diuini paternæ fecunditatis. Pater autem à nullo est, nec à Filio quicquam est secundum modum istius fecunditatis: quia Filius se videt, modoque personali sibi complacet in Patre, sicut imago in suo exemplari, sicut verbum prolatum in intelligentia proferente, sicut fructus viuidus in sua viuida & fecunda natura. Et sic Pater personalitate paternæ vice versa sese videt in Filio. Unde congruè dicit Ioannes: *In principio*, id est, in fecunditate paternalis intelligentiæ, *erat Verbum, & Verbum erat apud Deum*, scilicet in alteritate personali: *& Verbum erat Deus*, id est, vnius essentiæ & naturæ cum Deo Patre: Ex quibus in parte patet, quomodo Filius est imago perfecta Patris æternum que perfectum Verbum prolatum, ac genita Sapientia Patris, in qua se videt, & omnia creata, vel causata, aut certè possibilia fieri secundum immensitatem suæ sapientiæ & maiesta-

- maiestatis, sicut artifex industrius in arte sua videt ea, quae didicit operari. Vnde etiam dicit Augustinus, quod Filius est ars ipsius Patris, *per quam omnia facta sunt*: quia secundum Ioannem: *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil quod factum est*, scilicet per hunc Filium vel artem, *in ipso vita erat*. Augustinus super Ioannem: Facta est terra, sed ipsa non est vita. Est autem in ipsa sapientia Dei spiritualiter facta ratio quaedam, & haec est vita: sicut arca in omni opere non est vita: arca tamen in arte est vita, quia vivit in anima artificis. Proinde omnia erant in ipso causaliter subsistentia, antequam in semetipsis effectiue fierent. Si quaeris qualiter omnia, quae per Verbum facta sunt, in ipso vitaliter, vniiformiter, & causaliter subsistunt: conspice quomodo rerum omnium huius mundi causae simul & vniiformiter in Sole subsistunt: quomodo numerositas herbarum & fructuum in singulis seminibus simul continetur: qualiter, inquam, regulae multiplices in arte artificis vnum sunt, & in animo disponentis viuunt: ac qualiter infinitus linearum numerus in vno puncto vnum subsistunt. Ex quibus velut pennae philosophicae theoriae arcana Verbi mentis acie poteris inspicere, & quantum datur humanis rationibus cernere, quomodo cuncta, quae per Verbum facta sunt, in ipso viuunt & subsistunt. Et sic *quod factum est, in ipso vita erat*. Et *vita erat lux*, scilicet intellectualis hominum, qua scilicet illuminantur homines, non pecora, quae rationales mentes non habent, quibus sapientiam videre possent. Quam lucem petebat Psalmista, dicens: *Emitte lucem tuam, & veritatem tuam*, id est Christum, qui est lux mundi, & veritas Patris. *Ipsa, scilicet lux & veritas, me deduxerunt à peccatis, & adduxerunt in montem sanctum tuum*, id est, in perfectionem virtutum in actiua vita: *& in tabernaculo tua*, per sedulam contemplationem. Sed *emittede* denuo, vt me educant, adducant, perducant, & inducant in vitam superessentialem, ac *in lumine tuo videamus lumen*: quia *nemo venit ad Patrem contemplantum, nisi per te, & in lumine tuo*. Sed ad incepta redeamus.

Ceterum, cum Filius non solum imago Patris esse dinoscatur, sed etiam exemplar vnicum omnium creaturarum, ideo creatura rationali magis est accessibilis & agnoscibilis quam Pater: non tamen in essentia sua diuina, sed secundum intellectuales imagines in similitudinibus imperfectis, sicut in hac vita Dei veritatem agnoscere poterimus. Ad maiorem denique notitiam simplicibus imprimendam, Filium

sum suum Pater misit in terram imagine nostræ humanitatis indu-
 tum, ut per hanc imaginem cognitam ad agnitionem devenirent in-
 cognita suæ divinæ imaginis, qua tandem occultissimæ paternitatis
 agnitionem attingerent. Unde Philippo Dominus proxime respon-
 dit: *Tanto tempore vobiscum sum, & non cognovistis me? Philippe, qui vi-*
det me, videt & Patrem meum. Quasi diceret: Pater in sua personali-
 tate occultus & inaccessibilis est, quia secundum Joannem: *Deum ne-*
mo vidit unquam, nisi unigenitus Filius, qui est in sinu Patris. Et iterum
 apud Mattheum: *Nemo novit Filium, nisi Pater; neque Patrem quis no-*
vit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare: sicut verbum prolatum,
 intelligentiam proferentem manifestat. *Qui, inquam, videt me, videt*
& Patrem: quia etiam secundum humanitatem imago fuit suæ divi-
 nitatis. *Candor est enim lucis æterna, & speculum sine macula Dei matre-*
statæ, & imago bonitatis illius. Qui ergo Patrem videre desiderat, Fi-
 lium inspiciat, & sese eidem assimilet secundum perfectionem vitæ,
 quam in humanitate nobis ostendit, ac per affectum inflammatum,
 cetera cuncta respuendo, ad illius amplexum anhelet, quia sic Chris-
 tus in se fuerit exaltatus, omnia, id est, totum hominem trahet ad se-
 ipsum, id est, ad suam similitudinem per amorosum obiectum divinæ
 sapientia: Cum enim oculus noster intellectualis eleuatus fuerit vs-
 que ad nudam & patulam cogitationem coram incomprehensibili
 sapientia Dei, tunc eidem per sapientia: donum multiplices imagines
 spirituales divinæ perfectionis imprimuntur, ita quod secundum om-
 nem perfectionem, in speculo lucidissimo perfectam vitam agno-
 scendo considerat: quia divina sapientia oculis intellectualibus sese
 velut imaginem perfectam & viuendam divinæ perfectionis ostendit.
 Porro sapientia: donum non solum lux est, virtutem intellectuam
 agnitione divina clarificans, sed etiam ignis est, intellectuam affe-
 ctionem, id est, superiorem virtutem amatiuam, in amorem accen-
 dens, ad possidendum illam perfectionem. Et hoc habet donum sapi-
 entia: supra donum intellectus, quod solum illuminat. Cæterum, sicut
 ignis omne combustibile primo liccans & habilitans, tandem in pro-
 priam similitudinem, id est, igneam qualitatem conuertit: sic Filius
 Dei per obiectum & sapientia: donum, animam ad suam similitudi-
 nem habilitat, eidem intelligere dans modis multifarijs in obiecto sue
 sapientia:, divinam perfectionem per lumen doni sapientia: quo-
 niam, ut dicit Sapiens: *In sapientia est spiritus intelligentia: sanctus, im-*

775
 Verbum vñ
 humanam
 naturam
 assumpse-
 rit.

Ioan. 14.

Matth. 11.

Sapient. 7.

Ioan. 12.

Sapientia vñ
 sit lux.

cus, multiplex, subtilis, modestus, discretus, mobilis, incoquinatus, suavis, amans bonum, qui nihil vetat benefacere, humanus, benignus, stabilis, verus securus, omnem habens virtutem, omnia prospiciens, & qui capiat omnes spiritus intelligibiles.

Animā trahi ab aeterna sapientia.

Cum igitur anima per clarum intellectum diuinæ perfectionis & agnitionem virtutis & veritatis habitata est, tunc eam diuina sapientia trahit ad suam similitudinem per internam vnctionem & inflammationem ipsius doni sapientiae in affectionem & amorem prosequendi & comprehendendi perfectionem, à diuina sapientia sibi propositam. Nam in speculo diuinæ sapientiae quandam videt imaginem totius sanctitatis & perfectionis, cui supra omnia se virtutibus & sanctitate similem exhibere desiderat. Et sicut industrius artifex imaginem exarare deliberans secundum exemplar appositum, tam diu superflua & nodosa praecidere nititur, donec ipsius exemplaris perfectam similitudinem sortiatur: (quæ similitudo secundum potentiam in ligno prius occulta tenebatur:) sic anima per tractum diuinæ sapientiae, tam insatiabile desiderium percipit attingendi secundum modum suam similitudinem diuinæ perfectionis, quod cum arguosa diligentia, omnem dissimilitudinem abscondere studet, vt in se diuinæ perfectionis similitudinem recipiat: quam Deus in eius possibilitate creauit, & in speculo suæ sapientiae proposuit, illud ostendens velut exemplar perfectissimum, ad cuius similitudinem omnia sunt reducenda. Ad hoc enim hominem creauit, vt Deo suo similis esset in virtutibus & sanctitate. Creauit etiam in eo similitudinis huius possibilitatem, ac oculo eius exteriori perfectissimum exemplar proposuit, scilicet, in humana natura aeternam suam imaginem, & oculo eius intellectuali suæ sapientiae Dei formem imaginem: in qua velut in speculo totius perfectionis exemplar prospicere potest. Dedit insuper gratiam suam & dona Spiritus sancti, velut instrumenta quaedam satis congrua ad producendum potentiam illam in actum, secundum mensuram suæ industriae cooperationis. Et hæc omnia, potentiam scilicet, exemplar, & instrumenta, quantum in se est, voluit omnibus esse communia, ne quis friuolam præterdat excusationem. Nam minima Dei gratia gratum faciens, quam omnibus sese coaptantibus conferre paratus est, industria nostræ diligentiae iufficeret ad rescindendam omnem dissimilitudinem, vt verificetur illud Ioannis: *Dedit eis potestatem filios Dei*

Ioan. 1.

Dei

Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. Denique, ad quamcumque diuinam similitudinem se quis peruenisse gloriatur, nunquam tamen cesset rescindere, & ad omnimodam similitudinem reducere: quia diuina perfectio, cui se conformare laborat, sine mensura est. Potentia quoque similitudinem illam attingendi hominibus præstita, semper insatiabilis permanet in hac vita: quia cum incremento similitudinis gratia Dei, per quam similior effici potest, semper accrescit. Et quoniam adhuc mortalis semper mobilis & mutabilis est, ideo per vices accrescit ad similitudinem, & decrescit ad dissimilitudinem: quæ duo semper inter se militant. Ut ergo victoriam similitudo semper obtineat, & dissimilitudo sedulè iugiterque rescindatur, exemplar sibi datum & propostum semper inspiciat diligentissimè, tam secundum humanitatem, quam secundum diuinitatem: ut eius imagini deiformi se per omnia conformet, & cum Sapiente dicat: *Hanc amauit, & exquisiuit à iuuentute mea, & quesieui eam sponsam mihi assumere: & amator factus sum forme illius: doctrix est enim disciplinae Dei, & electrix operum illius.*

De tractu celestis Patris. Cap. XXI.

Ut autem totam Trinitatem, suam imaginem in anima creatam & impressam trahere doceamus, sciendum est, quòd sicut Spiritus sanctus trahit virtutem amatiuam, & Filius virtutem intellectiuam, sic & Pater amorosè trahit virtutem memoratiuam, notandam scilicet animæ cogitationem: & in his tribus imago perficitur Trinitatis. Hic ergo primò notandum est, quòd (sicut iam dictum est) Filius Dei est Verbum prolatum paternæ intelligentiæ. Hic verò cogitationem ipsam assimilare conabimur Patri, & intelligentiam in anima, ipsi tribuere. Et hoc ideo, quia Trinitatis imago in his tribus animæ viribus accipitur secundum substantiam imaginis, licet specialiter illius imaginis similitudo considerari potest in tribus animæ viribus secundum earum perfectionem: hoc est, sicut in operatione vnicuique appropriata subsistunt. Quamuis enim summa nobilitas imaginis in hoc consistat, quòd ad exemplar illud æternum operatione vnicuique virium appropriata conuertatur: similitudo tamen illius imaginis ad exemplar suum magis propinqua relucet, cum vires, in quibus imago consistit, cum operationibus eisdem appropriatis, supra propriam personam vnicuique appropriatam, eius vires existunt, indeclinabiliter reflectuntur. Quia paterna in-

Ggggg telli